

Any acadèmic	2019-20
Assignatura	20723 - Literatura Universal i Literatura Catalana: Espais de Confluència
Grup	Grup 1

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	20723 - Literatura Universal i Literatura Catalana: Espais de Confluència / 1
Titulació	Grau de Llengua i Literatura Catalanes - Quart curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Pere Rosselló Bover	12:00	13:00	Dilluns	09/09/2019	13/07/2020	CB20

Responsable
pere.rossello@uib.cat

Contextualització

L'assignatura Literatura Universal i Literatura Catalana: Espais de Confluència pretén aprofundir en les interrelacions entre la literatura catalana i les grans literatures occidentals de l'època contemporània. Estudia com els principals corrents estètics i literaris arriben a les nostres lletres, hi arrelen i hi fan noves aportacions. Així mateix, l'assignatura pretén aprofundir en l'obra d'alguns autors catalans representatius de la recepció d'aquests grans corrents en les nostres latituds durant el segle XX.

Requisits

Recomanables

S'aconsella que els alumnes hagin cursat les assignatures "Introducció a la literatura catalana", "Literatura catalana del segle XX" i "Literatura comparada".

Competències

Específiques

- * Capacitat de comparar entre si diverses obres literàries pertanyents a literatures diferents.
- * Capacitat de conèixer els principals períodes, autors i obres tant de la literatura catalana com de la literatura universal.

Any acadèmic	2019-20
Assignatura	20723 - Literatura Universal i Literatura Catalana: Espais de Confluència
Grup	Grup 1

Genèriques

- * Capacitat d'interpretar un text literari.
- * Capacitat de treballar i d'emprar críticament la bibliografia referent a obres literàries.
- * Capacitat de conèixer els diferents corrents estètics i culturals catalans i universals i d'interrelacionar-los.
- * Capacitat d'emprar les tècniques bàsiques de l'elaboració de treballs de recerca.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Atès que des del final del XIX la influència dels corrents estètics i literaris estrangers sobre la literatura catalana ha estat molt més intens que en altres èpoques anteriors (i que, a més, aquestes ja són estudiades en assignatures del Grau de Llengua i Literatura Catalanes), el contingut d'aquesta assignatura se centrarà específicament en període de l'inicidel segle XX.

Continguts temàtics

1. Els grans corrents poètics del segle XIX en el pas al XX. Gabriel Alomar

Els grans corrents de la poesia europea del XIX i de l'inici del XX en la poesia catalana: simbolisme, parnassianisme, decadentisme, preraphaelisme, École Romane, postsimbolisme, etc. El model provençal en la Renaixença: Mistral i la literatura catalana.

Aproximació a l'obra poètica de Gabriel Alomar.

Lectures obligatòries:

- Antologia de poemes i de textos teòrics simbolistes, decadentistes, parnassians, preraphaelites...de les diverses literatures europees i catalana.
- Gabriel Alomar: *La columna de foc*.

2. L'herència realista del XIX i la novel·la catalana del segle XX

Els models realistes en la novel·la del segle XIX i la seva influència sobre la narrativa catalana del XIX i del XX: el realisme francès, el naturalisme d'E. Zola, la novel·la social a Anglaterra, la novel·la russa, el verisme italià, el realisme i el naturalisme hispànic del XIX... Del model realista a la novel·la psicològica, a l'objectivisme i al realisme compromès del segle XX.

Lectures obligatòries:

- Raimon Casellas: *Els sots feréstecs*.
- Una novel·la catalana dels anys 20 i 30 o de la postguerra, que s'inclouï en algun dels corrents influïts pel realisme-naturalisme, per la novel·la psicològica o pel realisme compromès. (L'alumne elegirà d'entre una llista d'obres presentada pel professor.)

3. Les avantguardes: D'Europa a Catalunya

Les avantguardes europees i el seu ressò en la literatura catalana: futurisme, cubisme, dadaisme, surrealisme... Les avantguardes a la postguerra.

Lectures obligatòries:

Any acadèmic	2019-20
Assignatura	20723 - Literatura Universal i Literatura Catalana: Espais de Confluència
Grup	Grup 1

-Antologia de manifestos i de poemes d'avantguarda europeus i catalans.

Metodologia docent

Bàsicament, aquesta assignatura emprà una metodologia comparativa, que atindrà no sols els aspectes purament literaris sinó també els estudis culturals. Així, es procurarà relacionar l'estudi de les obres amb altres activitats artístiques (com la pintura, la música, el cinema, etc.) i culturals (la filosofia, el pensament científic, etc.).

Activitats de treball presencial (1,2 crèdits, 30 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Les avantguardes: D'Europa a Catalunya	Grup gran (G)	<p>Es tracta d'estudiar l'esclat de les avantguardes (futurisme, cubisme, dadaisme, surrealisme...) a l'inici del segle XX i la seva difusió fins arribar als Països Catalans.</p> <p>S'incidirà especialment en la lectura de textos teòrics (manifestos) avantguardistes i en els objectius que perseguien.</p> <p>Es passarà una Antologia de textos literaris i de manifestos avantguardistes als alumnes. Els alumnes s'han de llegir aquesta antologia i hi pot haver preguntes a l'examen sobre alguns dels textos que hi apareixen.</p>	8
Classes teòriques	L'herència realista del XIX en la novel·la catalana del segle XX	Grup gran (G)	<p>Es tracta de resseguir la presència del model de novel·la realista-naturalista, nascut a mitjan segle XIX, en la literatura catalana. La introducció, per exemple, del naturalisme (determinisme biològic i social), la concepció de la novel·la com a document social, la importància que hi adquireix l'anàlisi de la psicologia dels personatges, etc. Aquesta influència s'estén especialment durant el modernisme i es reprén, més tard, durant els anys 20 i 30, en el moment de recuperació de la novel·la catalana a partir de la moda dels grans novel·listes russos del XIX.</p> <p>Per això s'analitzarà una obra de Raimon Casellas (o d'algun dels novel·listes de final del XIX o de l'inici del XX) i l'alumne triarà una obra entre una sèrie de novel·listes dels anys 20 i 30 (com Sebastià Juan Arbó, Carles Soldevila, Miquel Llor, Francesc Trabal, etc.) o de la postguerra (Xavier Benguerel, Josep M. Espinàs, Baltasar Porcel, etc.), sobre la qual ha de realitzar un petit treball obligatori.</p>	10
Classes teòriques	Els grans corrents poètics del segle XIX en el pas al XX. Gabriel Alomar	Grup gran (G)	<p>Es pretén veure com els diversos corrents de la poesia del segle XIX a França (parnassianisme, simbolisme, decadentisme...) arriben a Catalunya i són assimilats per la poesia catalana.</p> <p>S'estudiarà la presència d'aquests corrents en diversos poetes catalans. Es comentarà una antologia de textos poètics dels principals moviments literaris i estètics occidentals i catalans del XIX, que es passarà fotocopiada als alumnes. I també s'estudiaran el pes d'aquests corrents sobre el llibre <i>La columna de foc</i>, de Gabriel Alomar.</p>	12

Any acadèmic	2019-20
Assignatura	20723 - Literatura Universal i Literatura Catalana: Espais de Confluència
Grup	Grup 1

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
			L'alumne podrà dur a terme una sèrie de tasques optatives, que li serviran per pujar nota.	

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (4,8 crèdits, 120 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Lectures obligatòries	<p>Els alumnes han de llegir les lectures obligatòries, sobre les quals hi haurà alguna o algunes preguntes en els exàmens parcials.</p> <p>Els alumnes que no realitzin els exàmens parcials i facin únicament l'examen final hauran de lliurar, a més, una ressenya d'un mínim de dues pàgines de cada una de les lectures.</p> <p>La segona lectura obligatòria del tema 2 no serà objecte d'avaluació en l'examen, sinó que l'alumne presentarà una ressenya o treball breu sobre un aspecte de l'obra elegida.</p> <p>També es posaran tasques optatives, que serviran per millorar la nota als alumnes que les realitzin, si ho fan satisfactòriament.</p>	60
Estudi i treball autònom individual	Treball de curs	L'alumne realitzarà un treball de curs, extens, en què haurà de comparar una obra literària catalana amb una altra (o més) d'altres literatures. Aquest treball ha de ser consensuat prèviament amb el professor de l'assignatura. Abans del mes de maig l'alumne haurà de lliurar al professor un esquema o breu projecte del treball que ha de dur a terme.	60
Estudi i treball autònom individual	El model narratiu realista del segle XIX	<p>Treball optatiu, que sols servirà per pujar la nota del curs.</p> <p>A partir d'una antologia de diversos relats d'autors clàssics del XIX europeus (Stendhal, Balzac, Txékhov, Verga, Flaubert, Maupassant, etc.) l'alumne realitzarà un treball sobre aspectes generals com les tècniques realistes i naturalistes, els objectius de la narrativa realista, el tractament dels personatges i l'estudi de la societat, etc.</p>	0

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'avaluació de l'assignatura tindrà dues parts:

Any acadèmic	2019-20
Assignatura	20723 - Literatura Universal i Literatura Catalana: Espais de Confluència
Grup	Grup 1

- 1) Realització de dos exàmens parcials i/o de l'examen final (presencial).
- 2) Elaboració d'un treball de curs (no presencial).
- 3) Presentació d'una ressenya o comentari de la lectura complementària associada al tema 2.
- 4) Realització d'una (o algunes) tasca optativa, que sols servirà per pujar nota.

Els exàmens parcials inclouran preguntes sobre les lectures corresponents a cada tema.

Els alumnes que sols realitzin l'examen final i que no hagin assistit a classe habitualment hauran de lliurar el dia de l'examen una ressenya de dues pàgines de cada una de les lectures.

En els exàmens parcials i finals l'alumne haurà d'assolir un mínim de punts en cada pregunta, segons s'indicarà en els criteris de correcció. De manera que no s'aprovaran aquells exàmens que, encara que la suma de les puntuacions de cada pregunta sigui 5 o una nota superior, no hagin superat aquests límits establerts. Per exemple, en un examen que consti de dues preguntes, que valguin 5 punts cada una, caldrà haver obtingut almenys un 2 en cada pregunta. Si un alumne, ha tret un 5 d'una i un 1 de l'altra, l'examen no es podrà aprovar, encara que la suma sigui un 6.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Les avantguardes: D'Europa a Catalunya

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Es tracta d'estudiar l'esclat de les avantguardes (futurisme, cubisme, dadaisme, surrealisme...) a l'inici del segle XX i la seva difusió fins arribar als Països Catalans. S'incidirà especialment en la lectura de textos teòrics (manifestos) avantguardistes i en els objectius que perseguien. Es passarà una Antologia de textos literaris i de manifestos avantguardistes als alumnes. Els alumnes s'han de llegir aquesta antologia i hi pot haver preguntes a l'examen sobre alguns dels textos que hi apareixen.
Criteris d'avaluació	Assimilació dels continguts. Capacitat d'interrelacionar conceptes i idees. Capacitat d'interpretació d'un text. Domini de l'expressió escrita.

Percentatge de la qualificació final: 15% amb qualificació mínima 5

L'herència realista del XIX en la novel·la catalana del segle XX

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Es tracta de resseguir la presència del model de novel·la realista-naturalista, nascut a mitjan segle XIX, en la literatura catalana. La introducció, per exemple, del naturalisme (determinisme biològic i social), la concepció de la novel·la com a document social, la importància que hi adquireix l'anàlisi de la psicologia dels personatges, etc. Aquesta influència s'estén especialment durant el modernisme i es reprén, més tard, durant els anys 20 i 30, en el moment de recuperació de la novel·la catalana a partir de la moda dels grans novel·listes russos del XIX. Per això s'analitzarà una obra de Raimon Casellas (o d'algun dels novel·listes de

Any acadèmic	2019-20
Assignatura	20723 - Literatura Universal i Literatura Catalana: Espais de Confluència
Grup	Grup 1

Descripció	final del XIX o de l'inici del XX) i l'alumne triarà una obra entre una sèrie de novel·listes dels anys 20 i 30 (com Sebastià Juan Arbó, Carles Soldevila, Miquel Llor, Francesc Trabal, etc.) o de la postguerra (Xavier Benguerel, Josep M. Espinàs, Baltasar Porcel, etc.), sobre la qual ha de realitzar un petit treball obligatori.
Criteris d'avaluació	Assimilació dels continguts. Capacitat d'interrelacionar conceptes i idees. Capacitat d'interpretació d'un text. Domini de l'expressió escrita.
Percentatge de la qualificació final:	20% amb qualificació mínima 5

Els grans corrents poètics del segle XIX en el pas al XX. Gabriel Alomar

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Es pretén veure com els diversos corrents de la poesia del segle XIX a França (parnassianisme, simbolisme, decadentisme...) arriben a Catalunya i són assimilats per la poesia catalana. S'estudiarà la presència d'aquests corrents en diversos poetes catalans. Es comentarà una antologia de textos poètics dels principals moviments literaris i estètics occidentals i catalans del XIX, que es passarà fotocopiada als alumnes. I també s'estudiaran el pes d'aquests corrents sobre el llibre La columna de foc, de Gabriel Alomar. L'alumne podrà dur a terme una sèrie de tasques optatives, que li serviran per pujar nota.
Criteris d'avaluació	Assimilació dels continguts. Capacitat d'interrelacionar conceptes i idees. Capacitat d'interpretació d'un text. Domini de l'expressió escrita.
Percentatge de la qualificació final:	25% amb qualificació mínima 5

Lectures obligatòries

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Altres procediments (recuperable)
Descripció	Els alumnes han de llegir les lectures obligatòries, sobre les quals hi haurà alguna o algunes preguntes en els exàmens parcials. Els alumnes que no realitzin els exàmens parcials i facin únicament l'examen final hauran de lliurar, a més, una ressenya d'un mínim de dues pàgines de cada una de les lectures. La segona lectura obligatòria del tema 2 no serà objecte d'avaluació en l'examen, sinó que l'alumne presentarà una ressenya o treball breu sobre un aspecte de l'obra elegida. També es posaran tasques optatives, que serviran per millorar la nota als alumnes que les realitzin, si ho fan satisfactòriament.
Criteris d'avaluació	Assimilació dels continguts. Capacitat d'interrelacionar conceptes i idees. Capacitat d'interpretació d'un text. Domini de l'expressió escrita.
Percentatge de la qualificació final:	10% amb qualificació mínima 5

Treball de curs

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	L'alumne realitzarà un treball de curs, extens, en què haurà de comparar una obra literària catalana amb una altra (o més) d'altres literatures. Aquest treball ha de ser consensuat prèviament amb el professor de l'assignatura. Abans del mes de maig l'alumne haurà de lliurar al professor un esquema o breu projecte del treball que ha de dur a terme.
Críteris d'avaluació	Assimilació dels continguts. Capacitat d'interrelacionar conceptes i idees. Capacitat d'interpretació d'un text. Domini de l'expressió escrita.

Percentatge de la qualificació final: 30% amb qualificació mínima 5

El model narratiu realista del segle XIX

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	Treball optatiu, que sols servirà per pujar la nota del curs. A partir d'una antologia de diversos relats d'autors clàssics del XIX europeus (Stendhal, Balzac, Txékhov, Verga, Flaubert, Maupassant, etc.) l'alumne realitzarà un treball sobre aspectes generals com les tècniques realistes i naturalistes, els objectius de la narrativa realista, el tractament dels personatges i l'estudi de la societat, etc.
Críteris d'avaluació	Assimilació dels continguts. Capacitat d'interrelacionar conceptes i idees. Capacitat d'interpretació d'un text. Domini de l'expressió escrita.

Percentatge de la qualificació final: 0% amb qualificació mínima 0

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Aquesta bibliografia es complementarà amb altres textos i referències més concretes que es penjaran a Aula virtual.

Bibliografia bàsica

Obres de consulta:

- 1 Joaquim Molas: *Història de la literatura catalana*, toms 8-11 (Barcelona: Editorial Ariel, 1986).
- 2 José M. VALVERDE (& Martí de RIQUER): *Historia de la literatura universal*, toms 8-10 (Barcelona: Planeta, 1994).
- 3 *Diccionario literario. Movimientos espirituales*. (Bompiani editor).

Bibliografia complementària

- 1 Anna BALAKIAN: *El movimiento simbolista* (Madrid: Guadarrama, 1969).
- 2 Enric BOU: *Poesia i sistema: La revolució simbolista a Catalunya* (Barcelona: Empúries, 1989), p. 29-93.

Any acadèmic	2019-20
Assignatura	20723 - Literatura Universal i Literatura Catalana: Espais de Confluència
Grup	Grup 1

- 3 Jordi CASTELLANOS: "Estudi introductori" dins *Antologia de la poesia modernista* (Barcelona: Edicions 62, 1990), p. 5-74.
- 4 Maria Àngela CERDÀ I SURROCA: *Els pre-rafaelites a Catalunya* (Barcelona: Curial Edicions Catalanes, 1981).
- 5 Irene GRAS: "La introducció del decadentisme a Catalunya" *Revista de Catalunya*, 273-274 (setembre-octubre 2011), p. 79-99.
- 6 Jordi CASTELLANOS: *Raimon Casellas i el modernisme* (Barcelona: Curial i Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1983).
- 7 Joaquim MOLAS: *Aproximació a la literatura catalana del segle XX* (Barcelona: Editorial Base, 2010).
- 8 Carme ARENAS i Núria CABRÉ: *Les avantguardes a Europa i a Catalunya* (Barcelona: La Magrana, 1990).
- 9 G. DUROZOI i B. LECHERBONNIER: *El surrealismo* (Madrid, Guadarrama, 1974).
- 10 Pere GIMFERRER: *La poesia de J. V. Foix* (Barcelona: Edicions 62, 1974).
- 11 Joaquim MOLAS: *Manifestos d'avantguarda. Antologia* (Barcelona: Edicions 62, 1995).
- 12 Joaquim MOLAS: *Les avantguardes literàries a Catalunya* (Frankfurt am Main: Vauvert, 2005).
- 13 Vicent SIMBOR: *El realisme compromès en la narrativa catalana de postguerra* (Barcelona-València: Publicacions de l'Abadia de Montserrat i Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, 2005).
- 14 Josep M. TODOÓ: *El simbolismo: el nacimiento de la poesía moderna* (Barcelona: Montesinos, 1987).

Altres recursos

Recursos en xarxa, presentacions ppt i vídeos.

